

Project

Intuïtieve Kinderen

Samenvatting

© Samma, Centrum voor ontwikkeling en groei

Projectoverzicht

Projectnaam: Project IK (Intuïtieve Kinderen)

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, afdeling Welzijnszaken

Projectuitvoerder: Samma, Centrum voor Ontwikkeling en Groei

Contactpersoon: Petra Verhoef (directeur Samma)
Telefoon: 06 – 13 06 58 87
E-mail: info@sammacentrum.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Gedefinieerde doelstellingen	5
3. Resultaten	8
4. Conclusies en aanbevelingen	13

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Utrecht is Project IK (Intuïtieve Kinderen) tot stand gekomen. Dit project heeft als doel extra ondersteuning te bieden voor hoog intuïtieve kinderen, die tot een potentiële risicogroep binnen het onderwijs behoren.

Dit document bevat een samenvatting van Project IK, betreffende de periode van oktober 2006 tot en met december 2007. In hoofdstuk 2 worden de projectdoelen beschreven. In hoofdstuk 3 worden de behaalde projectresultaten vermeld. Hoofdstuk 4 bevat de conclusies en aanbevelingen ten aanzien van het project.

Afb.1: Bewegingsles ter bevordering van het lichaamsbewustzijn

2. Gedefinieerde doelstellingen

2.1 Achtergrond en doel

Altijd al in de historie zijn er personen geweest die we nu als intuïtief zouden betitelen. Ook nu zijn deze mensen er nog en momenteel lijkt het er zelfs op dat er opvallend veel kinderen geboren worden die hoog intuïtief zijn. Het zijn kinderen met een aantal speciale kenmerken, zoals:

- De grote gevoeligheid voor alle prikkels die op hen afkomen
- Het al op heel jonge leeftijd maken van wijze opmerkingen (waarbij de ouders zich afvragen “hoe kómen ze erop”)
- Het grote gevoel van rechtvaardigheid
- Het hebben van buitenzintuiglijke ervaringen
- Een sterke binding met de natuur

Door hun gedragskenmerken lopen deze kinderen vaak tegen het probleem aan dat ze niet goed begrepen worden. Dit kan ertoe leiden dat ze het gevoel krijgen dat ze anders zijn dan anderen. Hierdoor kunnen ze zich eenzaam gaan voelen. Te vaak wordt bij dergelijke kinderen de indruk gewekt dat ze iets niet goed doen. Dit leidt ertoe dat de kinderen het gevoel dat er iets mis met hen is.

De volgende problemen kunnen zich voordoen:

- Heel druk of juist heel teruggetrokken gedrag
- Aandachts- en concentratiestoornissen
- Verschijnselen van depressie en stress
- Moeite met de motoriek
- Dyslexie of dyscalculie
- Voedingsintoleranties

Vaak weten ouders en leerkrachten zich geen raad met deze kinderen. Met als gevolg dat de kinderen regelmatig in de hulpverlening terechtkomen. Het is daarom belangrijk om intuïtieve kinderen op een andere manier te gaan begeleiden en zo hun specifieke problematiek te herkennen, erkennen en op te lossen.

Voor Project IK is als algemene doelstelling gedefinieerd: voorkomen dat hoog intuïtieve kinderen (verder) in problemen komen.

2.2 Werkwijze

Binnen het project zijn de volgende onderdelen onderkend:

- Voorlichting aan leerkrachten over herkennen en omgaan met hoog intuïtieve kinderen
- Voorlichting aan ouders over herkennen en omgaan met (hun) hoog intuïtieve kinderen
- Begeleiding hoog intuïtieve kinderen in 8 groepsbijeenkomsten (de IK-lessen)

2.2.1 Voorlichting leerkrachten

Per school wordt een voorlichtingsbijeenkomst gehouden. Deze bijeenkomst heeft ten doel de leerkrachten (en andere belanghebbenden) te informeren over het begrip intuïtieve kinderen. Daarnaast wordt uitleg gegeven over het project. Na deze bijeenkomst selecteren de leerkrachten die kinderen uit hun groep die passen binnen het geschetste profiel.

2.2.2 Voorlichting ouders/verzorgers

Per school wordt voor de ouders/verzorgers van de geselecteerde kinderen een voorlichtingsbijeenkomst gehouden waarin uitgebreid uitleg wordt gegeven over intuïtieve kinderen en de IK-lessen.

2.2.3 IK-lessen

Tijdens de IK-lessen wordt aandacht geschonken aan een aantal belangrijke thema's voor hoog intuïtieve kinderen:

- Wat zijn jouw specifieke talenten: hiermee wordt de nadruk gelegd op de *kwaliteiten* in plaats van het *anders zijn*
- Hoe kan je ervoor zorgen dat je minder gevoelig wordt voor alle prikkels om je heen: dit zorgt er onder andere voor dat het concentratievermogen verbeterd wordt
- Hoe kan je omgaan met je omgeving, die jij niet altijd begrijpt: door inzicht te krijgen in het feit dat niet iedereen hetzelfde mensbeeld heeft als de intuïtieve kinderen, wordt het makkelijker om ook de ander te begrijpen
- Hoe kan je jezelf zijn en blijven
- Het vergroten van de sociaal-emotionele weerbaarheid
- Het verbeteren van het lichaamsbewustzijn

2.3 Capaciteit

De doelstelling van fase 1 (van september 2006 tot en met december 2007) is om het project te starten bij 5 basisscholen in Utrecht. Per school worden maximaal 10 leerlingen geselecteerd voor het begeleidingsprogramma. De focus ligt op leerlingen van groep 3 tot en met groep 8.

2.4 Lange termijn

Omdat het specifiek begeleiden van intuïtieve kinderen nog vrij nieuw is in Nederland wordt tijdens het project veel aandacht besteed aan het evalueren van de resultaten. Hiermee levert het project inzicht om na deze eerste fase besluiten te kunnen nemen voor de langere termijn. Vanuit het project wordt als doelstelling op langere termijn gezien het structureel integreren van de begeleiding van intuïtieve kinderen op basisscholen. De volgende evaluaties worden uitgevoerd:

- Evaluatie informatiebijeenkomst leerkrachten
- Evaluatie informatiebijeenkomst ouders
- Evaluatie IK-lessen door de leerkrachten
- Evaluatie IK-lessen door de ouders
- Evaluatie IK-lessen door de deelnemende kinderen

2.5 Tijdlijn

Tijdens het project zal de hieronder weergegeven tijdlijn worden gehanteerd:

	2006				2007												2008		
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	vakantie	9	10	11	12	1	2	3	
VOORLICHTING																			
Benaderen scholen																			
Voorlichting leerkrachten																			
Selectie groepen																			
Voorlichting ouders																			
BEGELEIDING GROEPEN																			
Vaststellen doelen per kind																			
Begeleiding BSO-groepen																			
Evaluatie behaalde doelen																			
EVALUATIES																			
Tussentijdse evaluatie																			
Eindevaluatie																			

3. Resultaten

3.1 Algemeen

Het project is in alle opzichten geslaagd te noemen. De IK-lessen hebben hun vruchten afgeworpen, de informatiebijeenkomsten zijn hoog gewaardeerd en de geplande aantallen zijn gehaald. Alles is binnen de gestelde tijdlijn en het geplande budget gerealiseerd. In onderstaande paragrafen zal dieper ingegaan worden op de verschillende aspecten van het project. Voor de genoemde percentages is gebruikt gemaakt van de evaluaties zoals deze benoemd zijn in paragraaf 2.4. De genoemde cijfers betreffen de totalen op basis van de ingevulde evaluatieformulieren.

3.2 Bezetting versus capaciteit

Zoals verwacht blijkt Project IK te voorzien in een grote behoefte. Het animo bij zowel de scholen als ouders was groot. De vraag overtrof ruimschoots de beschikbare capaciteit. Dit betekent dat de maximale bezetting gemakkelijk bereikt is. Het houdt ook in dat nog lang niet alle kinderen die passen binnen het hoog intuïtieve profiel deel hebben kunnen nemen aan het programma.

In het totaal:

- woonden 56 leerkrachten de informatiebijeenkomst voor leerkrachten bij
- waren 52 ouders aanwezig op de informatiebijeenkomst voor ouders/verzorgers
- volgden 51 kinderen de IK-lessen

Afb. 2: Een krachtsteen helpt je om je sterk te voelen

3.3 Voorlichting leerkrachten

“Interessant, mijn belangstelling is zeker gewekt”

Doelstelling:

Leerkrachten informeren over het begrip intuïtieve kinderen en uitleg geven over het project.

Resultaat:

Onderwerp	Resultaat
Ik heb nieuwe informatie gehoord tijdens de bijeenkomst	Ja: 98% *)
Mijn interesse voor het onderwerp hoog intuïtieve kinderen is vergroot	Ja: 88% *)
Het is mij duidelijk geworden wat Project IK inhoudt	Ja: 100%
Ik heb vertrouwen dat Project IK resultaat oplevert	Ja: 98 %

*) En dat terwijl 16% van alle respondenten aangeeft reeds zeer bekend te zijn met het onderwerp. Toch levert de informatiebijeenkomst nog voor bijna iedereen nieuwe informatie op en is de interesse in het onderwerp (nog verder) vergroot.

3.4 Voorlichting ouders/verzorgers

“Ik ben blij met de erkenning en dat dit binnen het onderwijs een plek krijgt”

Doelstelling:

De ouders/verzorgers informeren over het begrip intuïtieve kinderen en uitleg geven over het project.

Resultaat:

Onderwerp	Resultaat
Ik heb nieuwe informatie gehoord tijdens de bijeenkomst	Ja: 71% *)
Mijn interesse voor het onderwerp hoog intuïtieve kinderen is vergroot	Ja: 79% *)
Het is mij duidelijk geworden wat Project IK inhoudt	Ja: 100%
Ik heb vertrouwen dat Project IK resultaat oplevert	Ja: 100%

*) Op het eerste gezicht lijken deze percentages niet zo hoog. Dit beeld verandert als in ogenschouw genomen wordt dat 39% van alle respondenten aangeeft reeds zeer bekend te zijn met het onderwerp.

3.5 IK-lessen

Na afloop van de IK-lessen is uitgebreid geëvalueerd. De leerkrachten hebben evaluatieformulieren ingevuld en op basis hiervan heeft een mondelinge evaluatie plaatsgevonden. Met de ouders en kinderen is geëvalueerd door middel van het invullen van evaluatieformulieren.

Afb. 3: Praatstok om over je gevoel te vertellen

3.5.1 Evaluatie leerkrachten en ouders/verzorgers

“Mijn zoon is zichzelf beter gaan begrijpen als het allemaal even te veel is. We hebben vanuit dit begrip de zaak sneller op de rit”

“Haar doorzettingsvermogen is toegenomen. Zij weet beter wat ze wil en durft zich meer te laten zien. Ik zie haar ‘trots’ zijn op zichzelf toenemen.”

De vragen die tijdens de evaluatie aan bod kwamen bij zowel de leerkrachten als ouders/verzorgers zijn:

1. Heeft u wijzigingen gezien in het gedrag van het kind?
2. Vindt u het project geslaagd?
3. Vindt u het zinvol dat het project in de toekomst wordt doorgezet?

1. Wijzigingen in gedrag

Om de projectleerdoelen meetbaar te maken, zijn 15 mogelijke gedragsveranderingen benoemd en opgenomen op het evaluatieformulier. Zowel de leerkrachten als ouders hebben aangegeven in hoeverre deze gedragsuitingen verbeterd zijn door Project IK.

De resultaten zijn zeer positief. Overall geven:

- de leerkrachten aan dat gemiddeld 5,2 van de 15 gedragsuitingen per kind verbeterd zijn
- de ouders zelfs aan dat gemiddeld 8 van de 15 gedragsuitingen per kind verbeterd zijn

Let wel: het was expliciet **niet** de verwachting dat bij elk kind alle 15 gedragsuitingen zouden wijzigen. Dit omdat elk kind zijn eigen, specifieke problematiek kent in het omgaan met de eigen gevoeligheid.

Over het algemeen zien de ouders meer verbeteringen dan de leerkrachten. Dit is logisch, aangezien de ouders hun kinderen in meer situaties zien en meer mogelijkheid hebben om het individuele kind te observeren.

Verbeteringen die bij veel kinderen waargenomen werden, zijn:

- Beter voor zichzelf opkomen

- Meer zelfvertrouwen hebben
- Vrolijker zijn
- Lekkerder in zijn/haar vel zitten

Verder zijn de verbeteringen per kind verschillend. Wél is het zo dat bij alle kinderen verbeteringen werden gesignaleerd.

In onderstaand schema is een overzicht opgenomen van:

- De gedefinieerde doelstelling (leerdoel)
- De geëvalueerde gedragsuitingen (gedragsuiting)
- De respons van de leerkrachten (leerkrachten)
- De respons van de ouders (ouders)

De vermelde percentages betreffen het procentuele aantal kinderen waarbij verbetering is waargenomen in de vermelde gedragsuiting.

Leerdoel	Gedragsuiting	Leerkrachten	Ouders
Verminderen (over)gevoeligheid voor prikkels	Kan zich beter concentreren	17%	36%
	Is minder dromerig/afwezig	17%	68%
	Is rustiger	21%	45%
	Is vrolijker	36%	95%
Vergroten sociaal-emotionele weerbaarheid	Komt meer voor zichzelf op	33%	86%
	Vindt meer aansluiting bij andere kinderen	12%	59%
	Kan zich beter uiten	24%	50%
	Begrijpt beter wat gevoelig zijn inhoudt	36%	23%
Ontdekken van eigen kwaliteiten/talenten	Is zich bewuster van zijn/haar kwaliteiten	41%	41%
Omgevingsbewustzijn	Kan beter onderscheid maken tussen de eigen emoties en die van anderen	24%	50%
	Begrijpt beter waarom de omgeving soms anders reageert dan hij/zij verwacht	21%	10%
Jezelf zijn en blijven	Heeft meer zelfvertrouwen	38%	91%
	Voelt zich minder alleen/ onbegrepen	19%	36%
	Kan beter omgaan met zijn/haar emoties	24%	68%
Vergroten lichaamsbewustzijn	Zit lekkerder in zijn/haar lijf	60%	77%

Naast de genoemde uitingen was er ook ruimte voor het benoemen van andere wijzigingen in het gedrag. Dit wordt een aantal keer aangegeven. Zaken die hierbij onder andere genoemd worden, zijn het verminderen en zelfs het ophouden van bedplassen (in 2 gevallen), toename in doorzettingsvermogen, minder introvert zijn en makkelijker omgaan met afwijzing.

2. Is het project geslaagd?

- Het gemiddelde cijfer dat aan het project gegeven wordt, is een 8,6.
- Van de ouders vindt 100% het project geslaagd.
- De leerkrachten geven aan dat het soms lastig te meten is of de verbetering zuiver te danken is aan Project IK of ook aan de eigen activiteiten in de klas met het betreffende kind. Uiteraard is het niet mogelijk om dit los van elkaar te beschouwen. Juist het feit dat de leerkracht oog heeft (gekregen) voor de specifieke kenmerken van het hoog intuïtieve kind maakt dat het kind nog beter begeleid wordt. Maar los van deze vraag geven de leerkrachten aan het project als geslaagd te beschouwen.

3. Het project vervolgen?

Alle ouders en de overgrote meerderheid van de leerkrachten vinden het een goed idee als het project een vervolg krijgt. Dit dankzij de positieve resultaten van het project.

3.5.2 Evaluatie deelnemende kinderen

“Ik ben vrolijker, opgewekter, minder slaperig en hangerig.”

“Ik heb geleerd hoe je dingen moet aanpakken in situaties van waar je in moeilijkheden zit”

“Ik heb geleerd dat ik goed ben zoals ik ben”

De evaluatieformulieren van de kinderen tonen de volgende resultaten:

- 100% van de kinderen vond de lessen leuk, waarvan 91% de lessen zelfs ‘heel leuk’ vond.
- Alle kinderen geven aan veel geleerd te hebben van de lessen. De één kan dit wat beter verwoorden dan de ander. Zaken die genoemd worden, zijn: meer zelfvertrouwen, meer zichzelf durven zijn, beter met gevoelens om kunnen gaan, meer zelfacceptatie.
- 100% van de kinderen zou een volgende keer weer mee willen doen aan de lessen en zou graag nog meer IK-lessen krijgen.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Zoals verwacht voorziet Project IK in een grote behoefte. Het aanvankelijke animo bij scholen, leerkrachten en ouders was zeer groot. De resultaten zijn dusdanig dat dit animo alleen nog maar versterkt is. Samma ontvangt naar aanleiding van het project veel verzoeken voor een vervolgtraject.

Bij de deelnemende kinderen is daadwerkelijk verbetering opgetreden. De sociaal-emotionele weerbaarheid is groter, ze hebben minder last van hun gevoeligheid, staan steviger en hebben een groter lichaamsbewustzijn. Ook is er een beter begrip over hun eigen situatie (hetgeen de kinderen helpt om meer zichzelf te zijn). Dit hebben de kinderen op een speelse manier geleerd. Alle kinderen hebben de lessen als prettig ervaren.

Ouders en leerkrachten geven aan de waarde van dit project te beseffen en er een voorstander van te zijn als dit verder vormgegeven wordt binnen het onderwijs.

4.2 Aanbevelingen

Het specifiek begeleiden van intuïtieve kinderen is nog nieuw in Nederland. Project IK heeft laten zien dat het daadwerkelijk bijdraagt aan het verbeteren van de situatie voor deze specifieke doelgroep.

Gezien het succes stelt Samma dan ook aan de gemeente Utrecht voor om:

- Project IK op te nemen in het structurele aanbod van de gemeente Utrecht. Voor het schooljaar 2008-2009 wordt voorgesteld om bij 5 nieuwe basisscholen te starten. In de jaren daarna zou dit aantal uitgebreid kunnen worden. Idealiter zou op elke basisschool minimaal één keer per 6 jaar het project dienen plaats te vinden, zodat alle kinderen een keer de mogelijkheid krijgen om aan het project deel te nemen.
- De kinderen die in fase 1 deel hebben genomen, hebben zich een aantal basisvaardigheden eigen gemaakt. Het programma is dusdanig opgezet dat de geleerde vaardigheden zeker zullen beklijven. Als extra steun is per les aan de ouders een informatiebrief ter beschikking gesteld, met hierin tips om zelf oefeningen met de kinderen te doen. Toch is het wenselijk om voor de kinderen nog een korte herhalingscursus te houden, in het jaar volgend op het jaar waarin ze de eerste serie lessen hebben gevolgd.